

РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ СТРАХОВИХ КОМПАНІЙ В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ СОЮЗІ

©2018 БІЛА Д. В.

УДК 368.01

Біла Д. В. Регулювання діяльності страхових компаній в Європейському Союзі

Метою статті є дослідження досвіду країн Європейського Союзу щодо регулювання діяльності страхових компаній для його ефективного використання в Україні. Розглянуто директиви Європейського Союзу щодо страхування, які дозволили сформувати єдиний страховий ринок країн-членів, зняли обмеження на діяльність філій, визначили основні засади ведення господарської діяльності страхових компаній, головними із яких є: процедура ліцензування; вимоги до платоспроможності, капіталу, страхових резервів, прозорості діяльності та звітності страхових компаній, професіоналізму керівників, порядності власників страхових компаній. Проаналізовано зміни регуляторних вимог залежно від змін зовнішнього середовища, виділено переваги нового ризик-орієнтованого регулювання в Європейському Союзі, а також узагальнено основні проблеми, які виявлені при впровадженні Solvency II. Запропоновано заходи, які необхідно прийняти при імплементації Solvency II в Україні, основними із яких є: визначення часового горизонту запровадження та поетапного планування впровадження Solvency II, розробка системи звітності страхових компаній, запровадження ефективної системи комунікацій між органом державного регулювання та страховими компаніями.

Ключові слова: регулювання діяльності страхових компаній, директиви, Європейський Союз, Solvency II.

Табл.: 1. **Бібл.:** 14.

Біла Дарина Валеріївна – аспірантка кафедри банківської справи, Київський національний торговельно-економічний університет (вул. Кіото, 19, Київ, 02156, Україна)

E-mail: czarownica_d@meta.ua

УДК 368.01

Белая Д. В. Регулирование деятельности страховых компаний в Европейском Союзе

Целью статьи является исследование опыта стран Европейского Союза по регулированию деятельности страховых компаний для его эффективного использования в Украине. Рассмотрены директивы Европейского Союза по страхованию, которые позволили сформировать единый страховой рынок стран-членов, сняли ограничения на деятельность филиалов, определили основные принципы ведения хозяйственной деятельности страховых компаний, главными из которых являются: процедура лицензирования; требования к платежеспособности, капиталу, страховым резервам, прозрачности деятельности и отчетности страховых компаний, профессионализму руководителей, порядочности владельцев страховых компаний. Проанализированы изменения регуляторных требований в зависимости от изменений внешней среды, выделены преимущества нового риск-ориентированного регулирования в Европейском Союзе, а также обобщены основные проблемы, выявленные при внедрении Solvency II. Предложены меры, которые необходимо принять при имплементации Solvency II в Украине, основными из которых являются: определение временного горизонта внедрения и поэтапного планирования внедрения Solvency II, разработка системы отчетности страховых компаний, внедрение эффективной системы коммуникаций между органом государственного регулирования и страховыми компаниями.

Ключевые слова: регулирование деятельности страховых компаний, директивы, Европейский Союз, Solvency II.

Табл.: 1. **Библ.:** 14.

Белая Дарина Валерьевна – аспирантка кафедры банковского дела, Киевский национальный торгово-экономический университет (ул. Кіото, 19, Киев, 02156, Украина)

E-mail: czarownica_d@meta.ua

UDC 368.01

Bila D. V. The Regulation of Insurance Companies' Activities in the European Union

The article is aimed at studying the experience of the European Union countries on regulation of the insurance companies' activities for its efficient use in Ukraine. The European Union's insurance directives were considered, which allowed to form a single insurance market of the Member States, removed restrictions on the activity of branches, defined the basic principles of conducting economic activity of insurance companies, the main of which were: licensing procedure; requirements to solvency, capital, insurance reserves, transparency of activity and reporting of insurance companies, professionalism of managers, decency of owners of insurance companies. The changes of the regulatory requirements depending on the changes of external environment are analyzed, advantages of new risk-oriented regulation in the European Union are allocated, and the main problems disclosed at introduction of Solvency II are generalized. The measures to be taken in the implementation of Solvency II in Ukraine are proposed, the main of which are: determination of the time horizon of implementation and the phased planning of implementation of Solvency II, development of the reporting system of insurance companies, implementation of an effective communication system between the State regulatory body and insurance companies.

Keywords: regulation of insurance companies' activities, directives, European Union, Solvency II.

Tbl.: 1. **Bibl.:** 14.

Bila Daryna V. – Postgraduate Student, Department of Banking, Kyiv National University of Trade and Economics (19 Kioto Str., Kyiv, 02156, Ukraine)

E-mail: czarownica_d@meta.ua

Розбудова стабільного фінансового ринку неможлива без ефективно функціонуючого страхового ринку, суб'єкти якого мають специфічні особливості діяльності. Конвергенція регулювання діяльності страхових компаній (СК) і формування єдиного страхового ринку є одним із завдань інтеграції країн Європейського Союзу (ЄС).

Незважаючи на наявність різноманітних методів та інструментів регулювання діяльності страхових компаній, триває постійний пошук організацій-

них рішень, націлених на підвищення ефективності й оптимізацію регуляторних процедур. Гармонізація та уніфікація регуляторних рішень в ЄС націлені на згладжування національної специфіки в регулюванні діяльності СК.

Дослідженням теоретичних засад і окремих аспектів державного регулювання займалися такі вчені, як В. Базилевич, О. Барановський, Н. Внукова, Д. Гаманков, О. Журавка, О. Залетов, Л. Мних, В. Райхер, Л. Рейтман, М. Фурман, У. Хаасен, Р. Холлі, В. Шахов,

Л. Шірінян, В. Юхименко. Віддаючи належне існуючим напрацюванням, слід зауважити, що актуальним є дослідження практичних результатів впровадження ризик-орієнтованого регулювання в ЄС та узагальнення основних проблем, виявлених під час його запровадження.

Метою статті є узагальнення досвіду Європейського Союзу з організації регулювання діяльності страхових компаній з метою його ефективного використання в Україні.

Формування єдиного фінансового ринку на територіях Європи здійснюється із заснування ЄС у 1957 р. Країни, що ввійшли до складу ЄС, мали своє національне законодавство та були зацікавлені в підтримці власних виробників товарів та послуг. Тому початковий етап конвергенції національних законодавств не був простим і безконфліктним. Український дослідник європейського регулювання транснаціональних корпорацій запозичив у голландського вченого Р. Ван ден Берга влучну назву процесу – регуляторна конкуренція гармонізації законів [1, с. 59], коли здійснювалося лобювання національних регуляторних практик. Зміна нормативних правил регулювання фінансового ринку відбувається і по сьогодні, що пов'язано зі змінами економічного середовища, глобалізаційними процесами та новими викликами, що постають перед органами державного регулювання ЄС.

Реалізація питання гармонізації регулювання здійснювалася через розробку та прийняття директив ЄС, які складають основу регулювання.

Директиви Європейського парламенту та Ради ЄС підлягають запровадженню в країнах ЄС через національне законодавство. Директиви за сферою регулювання можна поділити на такі, що регулюють:

- ✦ діяльність СК (від створення до ліквідації);
- ✦ окремі види страхування;
- ✦ страхові групи;
- ✦ звітність страхових компаній;
- ✦ електронну комерцію.

Ретроспективне дослідження директив ЄС щодо страхування, «які закладали спільні вимоги до ведення страхової діяльності на внутрішньому ринку країн-членів і узгоджували ключові питання поведінки на ринку», дозволить «виокремити три покоління таких Директив», які сформували єдиний страховий простір на територіях ЄС [2, с. 46] (табл. 1).

Директиви, зазначені в табл. 1, створили рівні умови діяльності національних СК і СК інших країн – членів ЄС, знявши обмеження на діяльність філій, та започаткували єдиний алгоритм розрахунку платоспроможності та визначення мінімального розміру гарантійного фонду, який залежить від напряму діяльності страхової компанії.

Уніфікація дефініцій у страхуванні дозволила сформувати класифікацію видів страхування зі стра-

хування життя та зі страхування іншого, ніж страхування життя. Основа зазначеної класифікації видів страхування діє по сьогоднішній день.

Унормовано процес створення СК та отримання ліцензії на здійснення діяльності: запроваджена процедура ліцензування, сформовані вимоги до професіоналізму керівників СК і порядності власників бізнесу.

Прослідковується перегляд позицій регулятора щодо ризиків у страхуванні з виділенням великих і масових ризиків. Акцентовано увагу на великих ризиках у страхуванні іншому, ніж страхування життя, та запроваджено «класифікацію ризиків у страхуванні життя залежно від активного та пасивного принципу страхування життя» [2, с. 47]. Залежно від виду ризику здійснено розмежування функцій нагляду: «а) при страхуванні великих ризиків ризикового страхування та для пасивного страхування життя наглядові функції здійснює орган держави розташування головної компанії; б) при страхуванні масових ризиків ризикового страхування і для активного страхування життя наглядові функції здійснює орган держави місцезнаходження об'єкта страхування» [2, с. 47].

Необхідно відмітити розвиток вимог щодо розрахунку та розміщення страхових резервів в узгоджені активи: від урегульованості на національному рівні до узгодженої позиції на рівні ЄС. Вимоги формування технічних резервів пов'язуються із вимогами звітності щодо їх представлення. Так, Директива Ради 91/674/ЄЕС «Щодо річних звітів та консолідованих звітів страхових компаній» від 19.12.1991 р. встановлює розмір технічних резервів. Покриття технічних резервів узгодженими активами здійснюється за вимогами статті 6 Другої Директиви Ради 88/357/ЄЕС, а розміщення активів пов'язано із ризиками, які вони покривають. Ризики, що виникають на території ЄС, повинні покриватися активами, розміщеними в ЄС, тобто встановлюється спрямування грошових потоків СК на розвиток та підтримку національних економік держав – членів ЄС. Перелік можливих напрямів інвестування коштів та їх максимальні порогові обмеження встановлені в ст. 21 і ст. 22 Директиви Ради 92/49/ЄЕС.

Важливим кроком до створення страхового ринку ЄС стала реалізація концепції єдиної ліцензії для СК держав-членів. СК надано право надавати страхові послуги в будь-якій країні ЄС без попереднього схвалення наглядового органу держави, в якій такі послуги будуть надаватися. Контроль за діяльністю СК та її філій покладено на орган нагляду країни реєстрації. Наглядовий орган країни реєстрації СК контролює платоспроможність материнської компанії та її філій. При цьому нагляд за філією здійснюється щодо технічних резервів та активів, що стосуються портфеля страхових ризиків, які перебувають в країні розташування філії. Таким чином було урегульовано питання контролю за філіями СК.

Базові директиви ЄС, які вноормували вимоги до діяльності СК

Покоління директив	Назва директиви	Дата затвердження	Втрата чинності
Перше	Перша Директива Ради 73/239/ЄЕС «Про узгодження законів, правил і адміністративних положень щодо заснування та ведення страхового бізнесу, відмінного від страхування життя»	24 липня 1973 р.	Діє
	Перша Директива Ради 79/267/ЄЕС «Про узгодження законів, підзаконних та адміністративних положень стосовно започаткування та ведення діяльності прямого страхування життя»	05 березня 1979 р.	18 грудня 2002 р.
Друге	Друга Директива Ради 88/357/ЄЕС «Про узгодження законів, нормативно-правових та адміністративних положень, що стосуються прямого страхування, крім страхування життя, та визначення положень, що сприяють ефективному здійсненню свободи надання послуг та внесення змін до Директиви 73/239/ЄЕС»	22 червня 1988 р.	31 грудня 2015 р.
	Директива Ради 90/619/ЄЕС «Про узгодження законів, нормативно-правових та адміністративних положень, що стосуються прямого страхування життя, встановлення положень щодо сприяння ефективному здійсненню свободи надання послуг та внесення змін до Директиви 79/267 / ЄЕС»	08 листопада 1990 р.	18 грудня 2002 р.
Третє	Директива Ради 92/49/ЄЕС «Щодо узгодження законів, підзаконних та адміністративних положень, які стосуються прямого страхування, іншого, ніж страхування життя, та про внесення змін до Директив 73/239/ЄЕС і 88/357/ЄЕС (третя Директива, яка стосується страхування, іншого, ніж страхування життя)»	18 червня 1992 р.	31 грудня 2015 р.
	Директива Ради 92/96/ЄЕС «Щодо узгодження законів, положень та адміністративних положень, що стосуються прямого страхування життя, та внесення змін до Директив 79/267/ЄЕС та 90/619/ ЄЕС (третя Директива, яка стосується страхування життя)»	10 листопада 1992 р.	18 грудня 2002 р.

Джерело: складено за [2, с. 46–48; 3].

З метою гармонізації підходів до складання звітності та формування однакового розуміння спеціалістами інформаційного змісту звітних показників прийняті Четверта Директива Ради 78/660/ЄЕС і Сьома Директива Ради 83/349/ЄЕС (втратили чинність із 18.07.2013 р.). Ґрунтовним документом у цьому напрямку необхідно зазначити Директиву Ради 91/674/ЄЕС. Дія Директиви розповсюджується на всі страхові компанії та визначає склад активів та пасивів СК, єдиний механізм розрахунку прибутків і збитків (з урахуванням сфери діяльності СК), а також інформацію, що повинна розкриватися в примітках до звітності СК: валові та зароблені премії, страхові виплати, перестраховування, суму операційних виплат за видами страхування.

Із звітністю тісно пов'язано питання прозорості діяльності СК. Прозорість завжди була у центрі уваги Ради Європи ЄС, і Директива Ради 91/674/ЄЕС вказує на необхідність доступу третіх осіб до інформації

щодо діяльності СК, але вирішення цього питання покладено на вибір національних регуляторів шляхом використання двох каналів розповсюдження інформації: публікації річних звітів із звітами аудиторів або доступу до річних звітів у головних офісах компанії з можливістю отримання їх копій на запит.

Активне розповсюдження нових форм організації бізнесу – фінансових конгломератів – створюють нові виклики для органів регулювання ринків фінансових послуг (ОРРФП). Ефективний нагляд за такими об'єднаннями досягається при організації ОРРФП за консолідованим принципом. Регуляторна політика у цій сфері має носити послідовний характер з метою уникнення подвійного врахування нормативів платоспроможності та недопущення передання операцій із високим ступенем ризику від банку до СК або навпаки [4, с. 17–18]. Як результат, з'являються Директиви ЄС щодо орга-

нізації додаткового нагляду за страховими групами (Директива 98/78/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 27.10.1998 р.), регламентації діяльності фінансових конгломератів та часткового обмеження їх діяльності на європейському ринку (Директива 2002/87/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 16 грудня 2002 р.), удосконалюється механізм розрахунку маржі платоспроможності страхових компаній (Директива 2002/12/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 05.03.2002 р., Директива 2002/13/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 05.03.2002 р.).

І хоча в цілому Страховий комітет ЄС зробив висновок щодо правомірності застосування механізму платоспроможності, виявлення нестійких профілів ризиків вимагали збільшення існуючих мінімальних гарантійних фондів [5]. Переглянуті норми розміру гарантійного фонду: для СК із страхування життя з 800 тис. євро до 3 млн євро; для СК, що здійснюють страхування інше, ніж страхування життя, – з 200 тис. до 2 млн євро. Окремо виділено СК, що здійснюють страхування відповідальності: розмір їх гарантійного фонду не може бути меншим 3 млн євро.

Директиви, що формували єдині правила діяльності страхових компаній, не охоплювали питання врегулювання неплатоспроможності СК. Дану прогалину ліквідувала Директива 2001/17/ЄС «Про реорганізацію та ліквідацію страхових підприємств» від 19.03.2001 р., встановивши, що всі держави – члени ЄС повинні застосовувати процедури ліквідації (як добровільні, так і примусові), з урахуванням діючого національного законодавства та обов'язкового врахування їх наслідків. При ліквідації СК встановлено черговість задоволення вимог кредиторів та надано перевагу страховим вимогам над іншими вимогами, а саме: страхові вимоги щодо активів, що представляють технічні резерви, мають абсолютну перевагу над будь-якими іншими вимогами до СК.

Світова фінансова криза стала передумовою впровадження нових регулятивних норм у страхуванні. У меморандумі Європейської комісії від 10.07.2007 р. обґрунтовано необхідність прийняття Solvency II, а також зазначено, що чинні вимоги до платоспроможності застаріли, оскільки вони є нечутливими до багатьох ризиків [6, с. 192].

Нова система регулювання страхового ринку – Solvency II (Директива 2009/138/ЄС Європейського Парламенту і Ради від 25 листопада 2009 р.) діє на території ЄС з 1 січня 2016 р. Введення Solvency II було складним завданням і найбільшою зміною в історії європейської страхової індустрії [7, р. 2].

Основними відмінностями Solvency II порівняно із Solvency I (режим нагляду, який складався із 14 директив ЄС) є те, що:

- ✦ Solvency II – це єдиний наглядовий режим, який охоплює 28 країн ЄС;

- ✦ СК краще розуміють ризики та можуть більш ефективно їх знизити;
- ✦ надійна система ризик-менеджменту захищає права споживачів;
- ✦ покращені вимоги до подачі звітності дозволяють наглядовим органам виявити майбутні проблеми та своєчасно на них відреагувати [8].

Механізм Solvency II щодо забезпечення платоспроможності ґрунтується на трьох стовпах: кількісні вимоги до платоспроможності, якісні вимоги, ринкова дисципліна. Серед кількісних вимог найсуттєвішими залишаються вимоги до обсягів мінімального необхідного капіталу (MCR) і необхідного платоспроможного капіталу (SCR); серед якісних – наявність у СК власної системи оцінки ризиків та платоспроможності, розкриття та опису бізнес-процесів, вимоги до системи корпоративного управління та організації внутрішнього контролю, забезпечення цілісності інформаційних потоків, системи розкриття інформації.

За межами дії Директиви 2009/138/ЄС залишаються малі страхові компанії із валовими страховими преміями менше 5 млн євро. Тобто Solvency II забезпечує послідовність регулятивних політик на страховому ринку ЄС – поділ страхових компаній на два сегменти: регульовані директивою та регульовані внутрішніми національними правилами. Принцип пропорційності розповсюджується і на врегульовані Директивою страхові компанії щодо вимог та наглядових повноважень. Для окремих груп СК і напрямів бізнесу Директивою 2009/138/ЄС спеціально передбачено, щоб СК було дозволено використовувати власні дані для калібрування параметрів при гарантуванні модулів ризику стандартної формули необхідного платоспроможного капіталу.

Розмір необхідного платоспроможного капіталу (SCR) розраховується на основі стандартної формули, яка пропонується регулятором або за внутрішньою моделлю СК. Модульна структура стандартної формули визначення необхідного платоспроможного капіталу дає можливість врахувати види ризиків, з якими стикається страхова компанія, та в разі необхідності проводити зміну відповідного модуля або його коригування, а також проводити оцінку впливу стресу на величину SCR. Внутрішня модель узгоджується з національним регулятором.

Визначені обсяги мінімального необхідного капіталу (MCR) складають: 2,2 млн євро для СК, які займаються страхуванням іншим, ніж страхування життя; 3,2 млн євро для СК, що займаються страхуванням життя.

Ще одним ключовим компонентом Solvency II є вимоги, спрямовані на посилення прозорості інформації страхової компанії. Це вимоги, що визначають взаємовідносини між страховими компаніями та ре-

гулятором щодо формування звітності та розкриття інформації як для останнього, так і для зовнішніх користувачів.

Процес впровадження Solvency II вимагав великих фінансових, організаційних та інших зусиль не тільки від СК, а і від органів державного регулювання та нагляду. Загальна вартість реалізації Solvency II тільки для страхової індустрії Великої Британії оцінюється в 3,6 млрд євро [9]. Персонал управління страхових і пенсійних фондів BaFin збільшено на 35% [10]. Консультації з СК щодо запровадження Solvency II в Німеччині здійснювалися з 2011 р., пілотний проект реалізовувався з 2014 р., у процесі якого проводилося навчання представників СК і BaFin, формувалося програмне та інформаційне забезпечення для здійснення нагляду, змінювалося правове поле регулювання.

Перші результати запровадження Solvency II в ЄС виявили такі проблеми, що характерні в цілому для регуляторного режиму та виявлені на національному рівні країн-учасниць:

1. *Надмірна концентрація капіталу страховими компаніями.*

Помилкове припущення, що СК постійно продають всі свої активи та зобов'язання означає, що підхід до оцінки регуляторного режиму ЄС Solvency II є надто консервативним [9] та висуває надмірні вимоги до капіталу. Надмірна концентрація капіталу призводить до втрати частини доходів страховою компанією через обмежену здатність СК інвестувати в довгострокові активи та може створювати умови для проциклічної поведінки.

Для страхувальника підтримання вказаного режиму може призвести до збільшення вартості страхових послуг і втрати частини продуктів (довгострокові продукти з гарантіями). Тому питання оцінки вимог до капіталу стане важливим аспектом огляду 2020 р. [9].

2. *Визначення безризикової відсоткової ставки.*

Для розрахунку страхових резервів щомісячно публікується безризикова відсоткова ставка, однак нещодавня фінансова криза продемонструвала, що державні облігації не завжди є без ризиковими, і цей момент потребує переосмислення та врахування [11].

3. *Низькі відсоткові ставки дохідності активів* [12].

Тривалі низькі процентні ставки призводять до переорієнтації СК у вкладання у більш ризикові активи.

Наприклад, у Німеччині частка цінних паперів в активах СК з рейтингом AAA скоротилася з 44,8% до 35,6% у період з 2011 по 2013 рр., а частка тих, хто має рейтинг ВВВ, зросла з 7,1% до 12,8%. Також прослідковується вкладання грошових коштів у розвиток інших країн ЄС (наприклад, інвестиції в німецькі

іпотечні облігації зросли на 5%, а в іспанські державні облігації – на 25% з 2013 до 2014 рр.) [10]. Такі тенденції викликають занепокоєння у Федеральному органу фінансового нагляду (BaFin) у зв'язку з переходом до Solvency II, оскільки це може зменшувати ліквідність інвестиційного портфеля та впливати на фінансову стійкість СК.

4. *Невідповідність строків довгострокових зобов'язань СК та активів, в які вкладено страхові резерви, та обмежений діапазон активів для інвестування.*

Поки що ЕІОРА запропонувала сформувати тільки один новий клас активів – інфраструктурні проекти: «інвестиції в інфраструктуру можуть стати дуже важливими для страхового бізнесу, оскільки їх довгостроковий характер співвідноситься із довгостроковими зобов'язанням, що збільшує диверсифікацію портфеля» [11].

5. *Передача активів в аутсорсинг.*

Така передача вимагає доповнення звітності, що представляється СК, інформацією від управителів їх портфелів, оскільки повна інформація щодо цього питання доступна органу нагляду за ринком цінних паперів.

У Німеччині, наприклад, такий процес вимагає посилення співпраці BaFin з органами нагляду за цінними паперами, що пов'язано з передачею СК в інвестиційні фонди на управління більше ніж 30% активів [10].

6. *Відсутність можливості застосування так званого режиму «регулятивного терпіння» (regulatory forbearance) або тимчасових поправок до правил у разі серйозної фінансової кризи.*

В умовах фінансової кризи чи нестабільності економічного середовища орган державного регулювання у Великій Британії при режимі нагляду ICAS (індивідуальні стандарти достатності капіталу) для забезпечення стабільності ринку міг зменшити на певний проміжок часу вимоги до капіталу СК, що дозволило останнім утримуватися від продажу ризикових інвестицій та запобігти подальшому падінню відповідних секторів фінансового ринку. Ця можливість при нещодавній фінансовій кризі сприяла стабільності на ринку [13].

Оцінка та вдосконалення Solvency II продовжується, розробники нової регуляторної політики, національні органи нагляду, Європейська Федерація страхування і перестраховування (Insurance Europe) працюють над коригуванням правил, щоб режим Solvency II працював, як передбачалось.

Сподіваємось, що одні покращення (розширення класів активів для інвестування СК – Б. Д.) будуть враховані в проекті «Союз ринків капіталу» (Capital Markets Union), інші – в рамках перегляду Solvency II [14].

ВИСНОВКИ

Уніфікація регулювання в ЄС характеризува-лася зміщенням акцентів з відповідності страхових компаній регулятивним вимогам на формування системи управління ризиками та створення надійного внутрішнього контролю. У рамках відповідності СК регулятивним вимогам також здійснювався перехід від жорстких (узгодження умов договорів, тарифів, іншої інформації, яку необхідно подавати до органу регулювання) до більш ліберальних вимог: розкриття інформації щодо діяльності, у тому числі плану фінансового оздоровлення, перед органом нагляду тільки при невиконанні СК нормативів. Ризик-орієнтований підхід у регулюванні діяльності СК посилив вплив регулятора на діяльність страхової компанії та вимагає більш тісної співпраці з останнім. В Україні регулювання діяльності СК націлене на встановлення правил і вимог, які повинні виконувати страхові компанії, хоча є позитивні зміни в напрямку формування ризик-орієнтованого підходу.

Враховуючи необхідність імплементації Solvency II в Україні, необхідно:

1. *Визначити часовий горизонт запровадження.* В Європі розробка проекту тривала 15 років, після практичного запровадження оприлюднено перші результати за 2016–2017 рр. Впродовж цього періоду йшов процес виявлення проблем та їх поточне вирішення: спрощення розрахунків для ряду підмодулів процедури необхідного платоспроможного капіталу, таких як природні та техногенні катастрофи, створення нових класів активів, нові калібрування ризику відсоткової ставки тощо. Заплановано наступний звітний період – 2018–2020 рр.
2. *Спланувати поетапне запровадження компонентів Solvency II:* розробка бізнес-моделей, корпоративного управління, системи оцінки ризиків, системи актуарних розрахунків.
3. *Розробити систему звітності,* побудованої на електронному форматі XBRL, звітності щодо оцінки ризиків, що дасть можливість сформулювати статистичні дані для подальших розрахунків пруденційних нормативів.
4. *Запровадити активну систему комунікацій* між органом державного регулювання та страховими компаніями. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. **Богатирьов І. І.** Регулювання фінансової діяльності європейських ТНК. *Бізнес Інформ.* 2017. № 3. С. 59–65.
2. **Гаманков Д. В.** Законодавчо-правове забезпечення страхового ринку в Європейському Союзі. *Фінанси, облік і аудит.* 2011. Вип. 17. С. 44–51.
3. Офіційний сайт EUR-Lex. URL: <http://eur-lex.europa.eu/homepage.html>
4. **Єрмошенко А. М.** Механізм інтеграції страхових компаній з банками : автореф. дис. ... д-ра екон. наук : 08.00.08. Суми, 2012. 35 с.

5. Directive 2002/13/EC of the European Parliament and of the Council of 5 March 2002 amending Council Directive 73/239/EEC as regards the solvency margin requirements for non-life insurance undertakings. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/TXT/?uri=CELEX%3A32002L0013>

6. **Юхименко В. М.** Solvency II в Україні: проблеми впровадження вимог до платоспроможності страхових організацій. *Науковий вісник Херсонського державного університету.* 2015. Вип. 12. Ч. 3. С. 191–195.

7. EIOPA. Gabriel Bernardino. Preserving regulatory certainty: The review of insurers' capital requirements. 27 March 2018. URL: <https://eiopa.europa.eu/Publications/Meetings/2018-03-27%20Public%20Hearing%20SCR%20Review.pdf>

8. EIOPA. Solvency II – Going Live! URL: <https://eiopa.europa.eu/Pages/Supervision/Insurance/Solvency-II-Going-Live.aspx>

9. Insurance Europe. Annual Report 2016-2017. URL: <https://www.insuranceeurope.eu/annual-report-2016-2017>

10. International Monetary Fund. IMF Country Report № 16/192. 2016. URL: <http://www.imf.org/external/pubs/ft/scr/2016/cr16192.pdf>

11. EIOPA advises to set up a new asset class for high-quality infrastructure investments under Solvency II. URL: <https://eiopa.europa.eu/Pages/News/EIOPA-advises-to-set-up-a-new-asset-class-for-high-quality-infrastructure-investments-under-Solvency-II.aspx>

12. **Dr Bruce T. Porteous FFA, FIAI.** Insurance industry update 18 months on from Solvency II May 2017. URL: https://www.standardlifeinvestments.com/WP_Asian_Insurance_Survey.pdf

13. House of Commons Treasury Committee. The Solvency II Directive and its impact on the UK Insurance Industry Third Report of Session 2017–19. URL: <https://publications.parliament.uk/pa/cm201719/cmselect/cmtreasy/324/324.pdf>

14. Insurance Europe. A new risk-based regime for Europe. URL: <https://www.insuranceeurope.eu/solvency-ii>

Науковий керівник – Єрмошенко А. М., доктор економічних наук, професор, професор кафедри фінансів Київського національного торговельно-економічного університету

REFERENCES

Bohatyryov, I. I. "Rehulivannia finansovoi diialnosti yevropeiskykh TNK" [Regulation of financial activities of European multinational corporations]. *Biznes Inform*, no. 3 (2017): 59-65.

"Directive 2002/13/EC of the European Parliament and of the Council of 5 March 2002 amending Council Directive 73/239/EEC as regards the solvency margin requirements for non-life insurance undertakings". <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/TXT/?uri=CELEX%3A32002L0013>

"Dr Bruce T. Porteous FFA, FIAI. Insurance industry update 18 months on from Solvency II May 2017". https://www.standardlifeinvestments.com/WP_Asian_Insurance_Survey.pdf

"EIOPA advises to set up a new asset class for high-quality infrastructure investments under Solvency II". <https://eiopa.europa.eu/Pages/News/EIOPA-advises-to-set-up-a-new-asset-class-for-high-quality-infrastructure-investments-under-Solvency-II.aspx>

"EIOPA. Gabriel Bernardino. Preserving regulatory certainty: The review of insurers' capital requirements. 27 March 2018". <https://eiopa.europa.eu/Publications/Meetings/2018-03-27%20Public%20Hearing%20SCR%20Review.pdf>

"EIOPA. Solvency II – Going Live!". <https://eiopa.europa.eu/Pages/Supervision/Insurance/Solvency-II-Going-Live.aspx>

Hamankov, D. V. "Zakonodavcho-pravove zabezpechenia strakhovoho rynku v Yevropeiskomu Soiuzi" [Legislation of the insurance market in the European Union]. *Finansy, oblik i audyt*, no. 17 (2011): 44-51.

"House of Commons Treasury Committee. The Solvency II Directive and its impact on the UK Insurance Industry Third Report of Session 2017-19". <https://publications.parliament.uk/pa/cm201719/cmselect/cmtreasy/324/324.pdf>

"Insurance Europe. A new risk-based regime for Europe". <https://www.insuranceeurope.eu/solvency-ii>

"Insurance Europe. Annual Report 2016–2017". <https://www.insuranceeurope.eu/annual-report-2016-2017>

"International Monetary Fund. IMF Country Report № 16/192.2016". <http://www.imf.org/external/pubs/ft/scr/2016/cr16192.pdf>

Ofitsiynyi sait EUR-Lex. <http://eur-lex.europa.eu/homepage.html>

Yermoshenko, A. M. "Mekhanizm intehratsii strakhovykh kompanii z bankamy" [The mechanism of integration of insurance companies with banks]: *avto-ref. dys. ... d-ra ekon. nauk*: 08.00.08, 2012.

Yukhymenko, V. M. "Solvency II v Ukraini: problemy vprovadzhennia vymoh do platospromozhnosti strakhovykh orhanizatsii" [Solvency II in Ukraine: Issues of Implementing Solvency Requirements for Insurance Organizations]. *Naukovyi visnyk Khersonskoho derzhavnoho universytetu*. Vol. 3, no. 12 (2015): 191-195.